

Előfizetési árak
 Évesi ár 8 kor., féléves 4 kor.,
 negyedéves 2 korona.
 Egyes szám ára 16 fillér.
 Irántérítések márcsak az év végi
 A lap megjelenik minden ost-
 törtökön.
 Felelős szerkesztő:
BRANKOVICS GYÖRGY

KÖZÉRDEK

Szerkesztőség: Deák-u. 8.
 Ha a lap szellemi részét illető
 közlemények küldendők,
 Szavazatok vissza nem adatnak.

Kiadóhivatal: István-utca 9.
 Ha a lap anyagi részét illető közle-
 mények és előfizetési pénzek küldendők
 Kiadótulajdonos:
FUCHS ANTAL

PEST MEGYE SZABADELVŐ KÖZÖNSEGÉNEK HETILAPJA.

Néhány szó a vidéki pénzünté- zeteink szervezkedéséről.

Századunk a szocializmus jegyében áll. A kor a szövötközés, szervezkedés kora. A tömörülés először nagyobb, fokozottabb erőket szolgáltat, másodsor akármelyik hivatásnak, osztálynak nevében mint súlyosabb faktor esik számításba az állami életben. Amerika dollárjaiból milliók és milliárdok a ringek és kartelek utján lettek. Meg is van minden osztálynak, hivatásnak, iparnak, kereskedelemnek egyaránt a maga érdekei képviselőit a szövetség. Egyedül a pénzüntézetek hiányzik szervezése, eléggé érthetlennül s dacára a számtalan külföldi példának. Kísérletek történtek ugyan már ezen a téren. Pénzüntézetek kongresszust tartottak legutóbb 1885-ben ebben a tárgyban Matlekovics Sándor elnöklésével, de semmi gyakorlati eredményt a kongresszus felmutatni képes nem volt. Ujabbban a lapok kezdik ismét pedzeni az uniót, különösen a P.-Lly. tör. erősen lándzsát mellette, de azért féltő, hogy a dolog ismét el fog aludni. Pedig kár volna ezt az üdvös eszmét elejteni, sőt helye volna itt az állami intervenciónak is. Mert eltekintve a szervezkedésnek már a bevezetésben kifejtett testületi előnyeitől, ez a szövetség dominálhatná és irányozhatná a pénzpiac helyzetét.

Függetleníthetne bennünket az Osztrák-Magyar-Bank tulságos befolyásától. Megakadályozhatná a börzének krach-

szerű hullámzásait az által, hogy értékpapír készletével befolyást biztosíthatna magának a börzére, ez még a börzejátékot is reálisabbá tehetné közvetve. A szervezet megakadályozhatná számtalan vidéki szolid pénzvállalat ingadozását. Végre véget vehetne apróesepeő bankparaziták váltómanipulációval fűzött visszaéléseinek. Szóval ennek a szövetségnek megakadályozása országos érdek. Felelőlegesen rámutatnom az angol, belga, francia és német példákra s arra, hogy ezek a külföldi szervezetek nemcsak lokális, vagy az országos pénzpiac helyzetét döntik el, hanem irányadók az európai pénzpiac helyzetére is. Ennyi sulya van a tőke tömörítésének. Külömben legyen szabad e helyütt néhány futó szóval érintenem a takarékpénztárak várható reformját is.

A takarékpénztárak mai szervezete mellett azok sorsa, a nyereség stb. felett, a részvényesekből álló közgyűlés dönt, míg a betevők, akik a tulajdonképeni mobilis tőkét szolgáltatják, csak kamatot huznak tőkéjük után, de a nyereségben nem részesednek, szavuk nincs. Világos igazságtalanság! A takarékpénztárak reformja tehát úgy viendő keresztül, hogy a betevők, a kik a tőkét szolgáltatják a nyereség bizonyos %-ban osztozzanak és részük legyen a tőkéjüket kezelő pénzüntézet vezetésében is. Ime egy eszme, a melyet felkarolni a pénzüntézetek országos szövetségének teendője lesz. Ez és számos más érdek szól a mellett, hogy ez a szervezkedés

minél előbb az állam morális támogatásával létre jöjjön.

A párbafozás ellen.

Nóéna két első galambja, melyeket elküldött, hogy kikémléjék az árvízzel borított földet és hírt hozzanak neki, visszatértek a bákára. Még a piszkos árt látták mindenfelé. A harmadik már nem tért vissza. Kizöldült a föld, a galamb fészket rakott a fákon.

Önkénytelenül erre kell gondolnunk, midőn a párbafozallenes mozgalmon végig tekintünk.

A humanizmus is elküldi követeit. De a követek visszatértek küldőjükhöz: a földet a félszeg társadalmi felfogás, a piszkos vizáradat borítja még. Az olajág még nem sarjadzott ki.

Már nem kettő, sok száz békeapostol küldetése járt sikertelenül. Vajjon hihetjük-e, hogy végre is felszárad a föld?

Igenis remélhetjük. Már eljutottunk a műveltségnek és a finom érzésnek azon fokáig, hogy a verekedést barbárságnak tartjuk. Pedig nézzük csak: nincsen-e legalább is annyi igazság az ökölben, mint a puszkaporban és a pengében?

A verekedésben az erő győz, a bajvívásban a jongleur kéz ügyessége. Kinek van több joga az élethez? Erőnek az ivadékai is erősek, egészségesek. Tehát az erősnek több joga van élni. — Furesz ez, de igaz.

Minden agitáció nélkül is kell, hogy megjöjjön az az idő, hogy a civilizált

Ujjászületés.

— Egy kis falusi történet —

Írta: Brankovics György.

Tél közepe volt. Hó fedte a hegyek gerincét, a Duna jeges hátát, az erdei fák lombtalan ágait. A Svábhegy mélyedéseiből dermesztő szél törtetett elő s a magasból aláhulló hópolyheket tánczoltatva röpitette a keleti kis síkság felé. A Hidegkuti erdő szélén állott Endre Péter udvara. Házának tetőjéről méter hosszú jégesapok függtek alá s az ablak üvegtábláin a legesodásabb virágok képződtek és egyaránt megakadályozták úgy a be, mint a kitekintést.

Endre Péter pedig nagyon szeretett volna hébekorba kiki kandikálni az alvó természetbe, mert bizony már régóta nyomja a betegágyat. Azaz, hogy nem is beteg ő tulajdonképen, csak az életerő hagyta el s úgy látszik nincsen is szándékában visszatérni.

Minden perezhozhatja a végét, de ő nyugodt, vidám kedélyvel várja az ulolsó perczet.

— Ne sirjál Eszti! — vigasztalja élete párját. Az öregség nem halálos betegség. Én majd csak szép esendesen elalszom. Ez ellen pedig nincs orvosság. Légy elkészülve s ne busítsd keserveddel szívemet.

Eszti asszonyból azonban e szavakra még hangosabban tört ki a zokogás, úgy hogy kénytelen volt férjének sovány kezét megszorítva, a szobát elhagyni.

Péter pedig tapogatózva kereste az ügyterítőn a szentelt olvasót, s miután megtalálta lassan engedte le az egyik golyócskát a másik után a zsinóron. Ajkai susogva imádkoztak.

Halkan nyitotta ki a szoba ajtaját Gyurka, Péter gazdának a fia s lábujjhegyen közeledett beteg atyjának az ágya felé.

— A szemem már nem látnak — szóla a beteg, midőn fiát észre vette, — vedd csak elő az imádságos könyvet a fejem alól s olvasd el nekem a „Haldokló imáját”. Olvasd el szépen, hangsúlyozva, mint a hogy tanul korodban a verseket olvastad. Ugy majd jobban megértem.

És György remegő hangon kezdte olvasni, hogy: „Isten! ne hagyj el: ne hagyj el lelkemet, melyet teremtettél, megváltottál, megszenteltél. Atya-Fiu-Szentlélek-Isten könyörülj rajtam”.

„Engedj, ó Isten! békességben elszenderednem: adj nekem lakást a menyek országában. Irgalmas Isten, töröld el bűneimet, tépd össze adótleveletem, vedd le rólam mi nekem nem tetszik”.

„Ime, töredelmes szívem utolsó dobbanásakor, még egyszer bűneim boesánataért esengek, mert csak benned reménylek és bízom”.

„Menyei Atyám; kezeidbe ajánlom lelkemet, amely immár visszatérni óhajt ahhoz, akitől származott. Istennek szent angyalai! szálljatok le hozzám, s vegyétek lelkemet lence szárnyaitokon az igazi hazába”.

„Jézus Krisztus! ki a keresztfán érettem meghalál, jőj segítségemre vigasztalással, engedj megállnom dicsőségem és élveznem édességem”.

„Istenem! erősítsd meg hitem és reményemet; csak Te vagy egyetlen óhajtasom; lelkem menyországod után eped és szomjuhozik”.

„Istenem! te hívsz; ime, én kész vagyok; legyen meg mint mindenkor, úgy most is, szentséges akaratom. Te áldottál meg az étellel, tiéd az, vedd el, ha tetszik, hogy benned éljem azon életet, mely a halált nem ismeri”.

„Istenem! feloszlani és veled lenni óhajtok. Ott az eget egében óhajtom szentséges nevedet imádni örökkön örökké!”

„Jőj, ó Jézus! Erted élek, érted halok”. Amen. Midőn György az „Amen” után atyjára tekintet észrevette, hogy az elszenderült.

Megdöbbenve tette félre az imakönyvet s az alvó felé hajlott. Midőn azonban meggyőződött róla, hogy a lélegzete szabályos, az öröm s fájdalom vegyes érzetével szemlélte egy ideig, azután felkelt, esendesen elhagyta a szobát, s a szabadba sietett. Gondolataiba mélyedve a falu felé irányította lépteit, ahol a tanítót látogatta meg.

— Adjon Isten jó napot, Gyuri! — fogadta őt szívélyesen Petur László, a tanító. Mi ujság odahaza?

— Nem a legjobb! válaszolá Gyuri, a tanító kézzorítását viszonzva. Az atyám rohamosan gyöngül s félek, hogy nem sokára út a végórája.

Petur részvétellel vigasztalta a fiatal embert s ékesszéllőan élesztgette benne a reményt.

— Ha igaz volna — mondá György — hogy halálután nincsen már élet, inkább ne is születtem volna.

emberiség a verekedést, — ha kard van is kezünkben bunkó helyett, — barbárságnak, megvetendőnek tartsa. Am ehhez évszázadok kellene. — Van-e olyan ut, melyen hamarabb is elérhetjük a párbajozás megszűnését?

Igenis van.

De ne higyük azt, hogy ehhez egy-két szép szónoklat elég.

A legutóbb megindult mozgalom már erélyesebb jellegű, Liga alakult a nem párbajozókból és még mindig tart az agitáció a tagok toborzása iránt.

Bármily igazán törekednek is a kezdeményezők, hogy céljukat elérjék, nem kecsegtethetjük magunkat azzal, hogy azt elérjük ily úton. Ne várjuk mi azt egy előkelő pozícióban levő ember-től, hogy ne keressen magának lovagias elégtételt, midőn azt a gentleman-felfogás helyénvalónak tartja és éppen ne várjuk, hogy a fegyveres elégtételadást megtagadja, feltéve, hogy megtenné, igaz jóbarátai megszorítanák a kezét és azt mondanák: „Jól tetted”. De neki éreznie kellene, hogy nem őszintén beszélnek. Érezni kellene mint hidegülnök el irányában lassanként, mint húzódnak tőle és kerülnek el, mintha valami nem korrekt dolgot követett volna el. A közbecsülés lassanként közmegvetéssé változik át és bizony vége a belső megelégedésnek és kárpótlásnak.

Ne higyük hát, hogy ily módszer célhoz vezet. Igen, törekedjék a társadalom a párbaj-kényszer megszüntetésére, ám más irányban. A most élő nemzedék gondolkozását megváltoztatni már lehetetlen. — Hiszen a dobányos ember nem tud letenni a fűstről. — A mostani nemzedék elkerülhetetlennek tartja a párbajozást, és e hiedelmet megmásítani nem igen lehet.

Törekedjünk hát arra, hogy a jövő nemzedék gondolkozása e tekintetben más legyen.

Tanítván ojtuk be a gyermekek szellemébe, hogy karddal, pisztolylyal ölni, éppen oly nagy bűn és éppen oly alávaló, mint fűtykössel ölni.

Ebben az irányban tessék dolgozni.

békeszerető uraim. Mert a mig serdülő ifju a férfiaság nimbuszát az első léha kalaudban és az első léha párbajban (mely azonban végzetessé válhatik) látja, addig hiába írják nevüket alá a korosabb, higgadtabb urak a nem párbajozók ivén, e félszeg virtuskodás nem szűnik meg.

Wolfner Tivadar országgyűlési képviselő és az újpesti népgyűlés. A katonai javaslatok ellen f. hó 8-án megtartott népgyűlés alkalmával a *Mártonffy Imre* által előterjesztett a népgyűlés által elfogadott határozatnak utolsó pontja ekként hangzik:

„Ezen határozat egyúttal közöltetni fog a gödöllői választókerület országgyűlési képviselőjével *Wolfner Tivadarral*, ama kévelem kapcsán, hogy a választóknak adott szavához híven a jelenleg tárgyalás alatt levő katonai javaslatok ellen adja le szavazatát.”

Ezen pontra nézve két megjegyzésünk van.

Az első az, hogy *Wolfner Tivadar* országgyűlési képviselő *ujj egyenlőleg, mint politikailag adott szavát megszokta tartani* s e kettő között különbséget nem ismer.

A második az, hogy azon katonai javaslatokról, amelyek ellen az újpesti népgyűlés megtartatott, még szó sem volt akkor, amidőn *Wolfner Tivadar* országgyűlési képviselő a programbeszédjét tartotta és így ezekben sem a katonai javaslatok mellett sem azok ellen nem nyilatkozhatott, annál kevésbé köthette le a szavát. *Wolfner Tivadar* programbeszédjeiben csak az *aratáskor való szabadságadásokról* beszélt. Ennek híve volt akkor is, híve ma is.

A szabadság-ünnepéről.

A szabadság hajnalhasadásának lelkes ünnepét az ünnephez méltóan ülte meg Újpest közszék lakossága az idén is. Majd minden testület, egyesület és kör rendezett ünnepélyt és lelkes beszédekben, szavalatokban méltatták a nagy nap jelentőségét. Részletes tudósításunk a következő:

— Az *„Újpesti Közművelődési Kör”* már f. hó 14-én este tartotta meg a szabadság-ünnepét, a melyen az ünnepi beszédet dr. *Csuday Jenő* egyetemi magántanár tartotta. A hazafiságtól izzó, lelkesítő, remek beszéd óriási hatást tett a hallgatóságra és a per-

— Igen, ugy látszott — mondá Gyuri — hogy a szülői ház fedele alatt, mezőinken és hegyeink között beteg lesem kigyógyul; de nem ugy történt. Atyám szenvedéseit, erőinek lassu pusztulását, feloszlását látva, azt kérdeztem magamtól: „Van-e a halál után feltámadás? E perczenb ugy éreztem, mintha valaki a hátam mögött azt mondta volna: „Bolond ember, hát még te is hiszel a mesékben? Ép ugy, mint a hogy az eloltott gyertya nem gyújthatja meg önmagát, a halott sem támadhat föl!” Szívem erre összeszorult s vad kétségbeesés kerített hatalmába.

— Kedves barátom! szóla a tanító, az asztalon át Gyuri kezét megragadva. Nagy tévedésben vagy. Ha van Isten az égben, a halállal nincs mindennek vége. Hallgas ide. Tanuló koromban, atyám tudta nélkül, könyveket kéregettem, s ezek közül különösen azokat szerettem olvasgatni, a melyek a vallást, az egyházat s az egyház szolgálait, élesen támadták. Eleinte tetszett a dolog, később azonban, midőn az eszem érn kezdett s a magam fejével is gondolkoztam, feltűnt, hogy minden könyv egy és ugyanazon dolgot tárgyalja, egyik sem hoz fel valami újabbat, s egyik sem képes a sok könyv között belbizonyítani, hogy a vallás s az egyház értéktelen semmi. Daczára ennek azonban még mindig hittem a nyomtatott betűnek.

Midőn tanulmányaimat befejeztem s állásomat elfoglaltam, lelkiismeretesen teljesítettem mindazon kötelességeket, melyeket hivatásom előírt, de szívem üres volt.

(Folyt. köv.)

ezekig tartó tapsvihar azt bizonyította, hogy a szónoklat a szívek mélyéig hatott és a lelkes ünneplés nemcsak a kiténő beszédért, hanem a gyújtó és lelkesítő előadásért is szólt. A beszéd előtt az „Újpesti Dalkör” énekelte el a szótartot, utána pedig *Földes István* szavalta el *Ábrányi Emil* „Márczius 15.” ez. költeményét a tőle megszokott *verével* nagy hatást keltve. Az „Újpesti Dalkör” éneke zárta be a magasztos ünnepélyt, a melyről még csak azt jegyezzük meg, hogy a „Közművelődési Kör” ünnepélyei közül talán ez volt a legszebb és legsikerültebb, de egyúttal a leggyéribben látogatott is, a mi a kör jelenlegi vígalni bizottságának érdemei illetőleg érdemtelensége.

— Az „Újpesti Gyermekbarát-Egyesület” ünnepélye f. hó 15-én volt a körnek a „Központi kávéház” külön termében lévő helyiségében. *Barta Mór* az egyesület alelnöke rövid beszédben megnyitván az ünnepélyt, *Földes István* tartotta meg ünnepi beszédjét, lelkes szavakban méltatva márczius alkotásait. A szép, hasonlatokban gazdag beszédet a jelenlevő közönség viharos éljenzéssel és tapsal jutalmazta. A beszédet követő hazafias dalok elhangzása után a szép ünnepély véget ért.

— Az „Egyesült villamosági r.-t.” dalárdája szintén f. hó 15-én este ünnepelte meg a szabadság ünnepét. Ifj. *Dessi N.* ünnepi beszéde után a dalárda hazafias dalok eléneklésével, szavalatokkal emelte az ünnepély fényét, a melyen a gyárnak csaknem egész tisztikara együtt ünnepelt a munkássággal.

— Az „Újpesti Kossuth Lajos Négyesület” szabadság-ünnepélyét összekötötte Kossuth Lajos szobrának leleplezésével, a melyet *Bereza Lajos* a genialis és máris szóles körben hírneves újpesti szobrász készített és ajándékozott az egyesületnek. Az ünnepélyen beszéltek *Tresz Karolyne*, *Tanács Dezső* stb. és a „Kereskedő Ifjak” dalárdája adott elő hazafias dalokat.

— Az újpesti magyar műkedvelők köre saját helyiségeiben tartotta meg a magyar szabadság ünnepét a melyen szép számú közönség vett részt. *Heres Béla* a kör elnöke emelkedett hangú beszéddel nyitotta meg az ünnepélyt, utána *Gottlieb József* márczius 15-ének fontosságát méltatta, *Tihanyi Kálmán* pedig a „Talpra magyart” szavalta el hatásteljesen. *Parlagi Jenő* a márcziusi idők ezimű értekezését olvasta fel, *Neu Béla* 1848 márczius 15. ezimű költeményt Petőfitől, szavalta el. Végül *Gyulai Arpád* a kör I. alelnöke összetartásra és a márczius 15-iki eszmék tovább fejlesztésére kérte az ifjúságot s ama végszavai, hogy „valóban méltók lehessünk márczius ünnepéhez, tanuljunk meg dolgozni és eszelekedni”, viharos tetszést arattak. Az ünnepély a haza és szabadság éltetésével véget ért.

A *Korona Asztaltársaság* hazafias ünnepélye is jól sikerült. *Karsay József* alelnök tartalmas alkalmi beszéde, *Schimabeck Irma* *Mentsi Juliska* („Márczius” ezimű költemény *Csizmadia Sándortól*), *Karsay János* és *Farkas Lajos* szavallatai nagy tetszést arattak s a szép számú közönség emelkedett hangulatban töltötte el az esztélyt.

H I R E K .

— **Királyi kitüntetés.** Mint illetékes forrásból értesülünk a király Ó Felsőége *Gallórich Győző* rákoscsabai plébánosnak a közügy terén szerzett érdemei elismerésül a *koronás arany érdemkeresztet* adományozta. Azokat, kik figyelemmel kísérik *Gallórich Győző* közéleti szereplését és működését, egy cseppet sem lepheti meg a királyi kegyeme megnyilatkozása azon férfiu irányában, a ki a liberáliszmus zászlója alatt küzdve a szabadelvűség nagy eszméiért, ki tudta vivni nemcsak szűkebb községe, hanem messze vidék minden felkezetű és rendű lakosainak osztatlan szeretetét. Mint huzamosabb ideig volt újpesti lakos fogadja legjobb szerencsekívánatainkat.

— **Az újpesti m. kir. posta-távírdahivatalnál** *Petőfi-utca 2.*, (május 1-től *István-tér* és *Templom-utca sarok*) f. é. márczius hó 16-tól kezdve nyilvános távbeszélő állomás rendezett be, mely alábbi feltételek mellett ugy a helyi mint a környékbéli, valamint a helyközi távbeszélő forgalomban igénybe vehető. A helyi forgalomban 5 perczig tartó beszélgetés díja 20 fillér, a környékbéli forgalom-

ban 4 perczig tartó beszélgetés díja 1 kor. és a helyközi (interurban) forgalomban 3 perczig tartó beszélgetés díja 2 korona. Az osztrák forgalomban, ugyszintén Berlinnel külön díjszabás van. Díjköteles szolgálati értesítés díja a környékbeli forgalomban 40 fillér, a helyközi forgalomban 1 K. Hivatalos órák reggel 8-tól este 6-ig. Vasárnap és munkaszünetes ünnepnapokon reggel 8-tól 11-ig és d. u. 2-3-ig.

— **Az Ujpesti Közművelődési Kör** f. ó. márczius hó 28-án, este 8 órakor, tartja az évi rendes közgyűlését, melynek tárgysorozata a következő: 1. A titkár évi jelentésének felolvasása. 2. A zárszámadás megvizsgálása és a felmentvény megadásátárgyában határozathozatal. 3. Költségelőirányzat megállapítása az 1903. évre. 4. Esetleges indítványok és felebbezések. 5. Az alapszabályok értelmében 2 alelnök, 12 választmányi tag, 6 póttag és a 4 számvizsgáló választása.

— **Eljegyzés.** Spitzer Fülöp eljegyezte Steiner Zsófia k. a. Steiner Samu helybeli lakos leányát.

— **Ebzárlat.** Járásí főszolgabíró ur 3078. kig. 1903. számú véghatározatával Ujpest község egész területére 1903. év márczius hó 18-tól április hó 28-áig 40 napig ebzárlatot rendelt el. Ezen idő alatt valamennyi eb otthon megkötve tartandó, az utcákon pedig harapásellen szájkosárral ellátva pórázon vezetendő. Ezen idő alatt a szabadon talált ebek, ha szájkosárral és védjeggyel ellátva vannak látva, a gyepmester által összefogdosztatnak és azonnal kiirtatnak, az eb tulajdonosa pedig az 1888. évi VII. t. cz. 151. §-ának i. pontja értelmében 200 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel, behajthatatlanság esetén pedig megfelelő elzárással fog megbüntettetni. Ujpest, 1903. márczius hó 18-án.

— **Az ujpesti ifjak Tarsas köre** f. hó 21-én jótékonyezélu színelőadással egybekötött táncvizsgalmat rendez a Közművelődési Kör helyiségeiben. Ez alkalommal „A kis mama” és a „Box és Cox” vígjátékok kerülnek színre, melyekben Huber Gizella, Hádl Ilonka, Neumann Ernestszin, Fischer Jenő, Szedlaesek Jenő, Budai Lajos, Gyulai Árpád működnek közre. Főrendező: Vértesi Sándor. Személyjegy 1 K. Családjegy 2 K. Kezdeti pontban 8 órakor.

— **Schubert-estély.** Az ujpesti Zeneművelő Egyesület (Conservatorium) f. é. április hó 2-án Fries Gabriela k. a. szíves közreműködése mellett az ujpesti községháza dísztermében kamarahangversenyt (Schubert-estélyt) rendez. Belépti díj: Ülőhely 1 K 60 fill. Állóhely a teremben 1 K. karzat 60 fill. A műsor később fog kiadatni.

— **Tea-estély.** „A Szent-Erzsébet jótékonyági nőegyesület” által f. hó 11-én rendezett tea-estély, daczára annak, hogy ez alkalommal a tánc elmaradt, ép oly fényesen sikerült mint az elődjei. Az estély hangversenyét *Léderer Erzsike* cimbalom játéka nyitotta meg, aki Allaga G. nek „Messze hallik a muzsika” című zeneművét játszotta el érzelemteljesen. Utána lapunk felelős szerkesztője *Brankovics György* olvasot fel két humoros beszélyt, majd ifj. *Lengyel E.* játszotta el ügyesen *Liszt Ferenc* Rapsódiáját, melyre *Dancs*: *Symphóniája* következett s ebben *Czeizling Jolán* és *Kocsány Gyula* jeleskedett hegedű játékaival. *Dr. Ugró Gyuláné* pedig kitűnő zongorakiséretével. Végül: *Andrejka Margit*, *Holezsusztér József* és *Cserépy Arzén* Morton vígjátékát a „Cox és Box”-ot adták elő nagy tetszés kíséretében. A tapsokból a rendezőnek ifjabb *Papp Szilágyi Lászlónak* is kijutott bőven. Hangverseny után a Szt.-Erzsébet hölgyei gazdagon megvendégelték előkelő közönségüket illatos teával és pompás süteményekkel.

— **Mindenki tudja,** hogy a Mautner féle impregnált takarmányrépának a legnagyobb termést adja, hogy konyhakerti magvaiból a legjobb főzelék és zöldség terem és hogy virágmagvaiból fakad a legszebb virág. — Szóval a Mautner-féle magvak a legjobbak, készletei a legnagyobbak és árai igen olcsók.

— **Az ujpesti ipartestületi hitelszövetkezet** 1903. évi márczius hó 25-én d. u. 2 órakor Király-utca 3. sz. alatt tartja rendes közgyűlését, melynek következő a napirendje: 1. Mult évi üzleteredményről szóló jelentések tárgyalása. 2. Zárszámadások megvizsgálása és a felmentvény megadása. 3. Mérleg megállapítása. 4. Tiszta jövedelemről való rendelkezés. 5. Az igazgatóság

2 tagjának választása. 6. A bíráló bizottság 34 tagjának választása. 7. Netáni indítványok. A szövetkezetnek 1902. év december 31-én 240 tagja volt 678 üzletrészszel. A felügyelő-bizottság által megvizsgált évi mérleg a szövetkezet helyiségében kifüggesztett és mindenki által megtekinthető.

— **Az érdekesnél érdekesebb kijelentés.** *Gráner Adolf* f. hó 18-án megjelent személyesen szerkesztőségünkben s az alább következő nyilatkozat közzétételére kért föl:

Nyilatkozat.

Kijelentem, hogy a „Közérdek”-ben megjelent levelet én irtam *Vonetiáner Lajos dr. urnak*. Ujból állítom, hogy ezikkem minden tekintetben *el van fordítva* és személyeskedésre van kihelyezve. Az „Ellenzéki Ujság” felelős szerkesztőjét pedig *nem tartom annak az embernek, aki elbírálhassa, hogy mi a jellemtelen.* Többet nem felelek neki.

Ujpest, 1903. márczius 18-án.

Gráner Adolf.

— **A budapesti színésznövendékek** díszelőadást rendeztek f. hó 15-én a a Colosseumban s Csiky Gergelynek a „Nagymama” című vígjátékát adták elő. Az előadást szép számú közönség nézte végig s a szereplőket tapsokkal virágosok rokkal bőven elhalmozta. Legnagyobb tetszést aratott a nagymama szerepében *Margitay Etelka*, a ki pompás alakítással s ügyes játékaival mindenkit meglepett. Szép tehetségről tanuskodott *Bogner Mariska (Márta)* és *Ligeti Bella* (nevelőnő), a ki sok babérokat fog még aratni természetes komikumával. A férfi szereplők közül első helyen említendő *Heltai Aladár* (Ernő gróf), utána következik *Juke Rezső* (báró Orkényi) *Gerő Gyula (Kálmán)* *Szabó Gyula (Tódorka)*, kik mindnyájan jól fogták fel s ügyesen játszották el szerepüket.

Mit kell és mit nem szabad tenni a köztutakon, utcákon, tereken és gyalogjárókon.

Ivánka Pál, a váci járás főszolgabírája azon magasztos elvből indulva ki, hogy: „Tanítsuk a népet nemcsak az iskolában, hanem a templomban, hanem azokon kívül is mindenütt és minden alkalommal: csak úgy érhetünk el eredményeket”; ez uton is igyekszik legalább azon törvényeket és szabályrendeleteket megismertetni, a melyek a legközönségesebb mindennapi esetekre vonatkoznak.

Azon kijelentéssel, hogy lapunk mindenkor a legnagyobb készséggel támogatja a főszolgabíró ur ez irányú törekvéseit, ime átadjuk első közleményét, melyet a kihágási törvény és szabályrendeletből kivonatolt, a nagy nyilvánosságnak.

Kivonat a törvényekből és megyei szabályrendeletekből az 1890: I. t. cz.-ből.

III. fejezet.

A forgalom biztonsága elleni kihágások.

107. §. a) Minden járművet balra kell hajtani, szembejövő járműnek balra kell kitérni, az előtte haladónak pedig jobbról kell eléje kerülni;

b) hidakon más járműnek elé hajtani tilos;

c) udvari-, katonai-, posta- és tűzoltó-, valamint mentő járműveknek minden más jármű feltétlenül tartozik kitérni.

108. §. Három méternél nagyobb nyílásu, nem bolthajtásos hidakon és a javítás alatt álló hidakon tilos sebesen hajtani.

109. §. Nyájakkal, esordákkal és falkákkal való találkozásnál minden járművel lépésben kell haladni addig, míg az állatesoport elhalad, illetve elmarad.

Az állatesoportokat hajtók azonban kötelesek a járműveknek (kerékpárosoknak is) utat nyitni, hogy azok megállás nélkül elhaladhassanak, — hogy az gyorsan eszközölhető legyen, tartoznak az állattulajdonosok elegendő vezetőről, — hajásárról gondoskodni.

Kisebb állatesoportokkal csak az ut felét szabad elfoglalni.

110. §. Járműveket az uton hagyni, vagy azokkal ott huzamosan áldogálni nem szabad.

Elkerülhetlen szükség esetén gondoskodni kell arról, hogy a közlekedés föl ne akadjon.

111. §. Kocsinak hajtás alatt aludni, a járművet vezetés nélkül hagyni, vagy egyszerre több járművet vezetni tilos.

112. §. Éjjel minden járművet lámpával meg kell világítani, vagy legalább egy állatot esengővel kell ellátni.

113. §. Járművekhez hátul, valamint két vonóállathoz kettőnél több állatot kötni tilos.

115. §. 40 mm.-nál súlyosabb járműveknek, gépeknek fahidakon való átszállítása előtt 48 órával értesítendő az államépítészeti hivatal.

121. §. Községben, a községen kívül pedig járművek vagy szabadon hajtott állatok közelében ostorral eserdíteni, löni vagy robbanó töltényeket elsűtni tilos.

122. §. Ut mellett oly tárgyakat hagyni, vagy az uton takaratlanul vinni, melyektől az igavonó és más állatok megijedhetnek, — nem szabad.

III. fejezet.

Az uttestnek és tartozékainak, műtárgyaknak és berendezéseinek épsége elleni kihágások.

125. §. Utak és minden a közlekedés céljaira szolgáló vagy azok fentartására szükséges tárgyaknak rongálása kihágást képez.

127. §. Az ut testén magánfél előleges engedély nélkül semmit nem építhet.

IV. fejezet.

A köztutaknak, — a 104. §-ban érintett műtárgyaknak és berendezéseknek fentartására hatarányos kihágások.

129. §. Tilos fedanyag halmokat elgázolni, az utpályára anyagot rakni.

130. §. Az ut testét magánvezelokra elfoglalni még ideiglenesen is tilos.

Az 1879: XI. t. cz.-ből.

119. §. 1. A szabad közlekedést akadályozni vagy nehezíteni, — az utcán vagy tereken árukat, hordókat, ládákat, tüzi- vagy épülelfát, szénát vagy más nagyobb halmazt képező anyagot lerakni vagy lerakni tilos.

2. Az engedélyvel lerakott fent 1. alatt megnevezett és más tárgyakat, figyelmeztető jelekkel kell ellátni.

3. A figyelmeztető jeleket eldönteni, vagy elvinni s a mennyiben ez lámpás volna, azt eloltani tilos.

4. A megengedett lerakás esetében a lerakott tárgyakat a hatóság által meghatározott idő alatt el kell szállítani.

120. §. Városban vagy községben sebesen hajtani tilos: be kell tartani mindazon szabályokat, melyek a kocsizásra, szánkózásra, lovaglásra, valamint a lovak kiszabadulásának megakadályozására vonatkoznak *A 343. kgy. 1890. sz. megyei szabályrendeletből. „Közegészség és testi épség elleni kihágások”-ok.*

21. §. Udvarról semmiféle tárgyakat az utcára kihányni, lerakni vagy szennyvizet kifolyatni nem szabad.

23. §. Havazás alkalmával minden telektulajdonos, lakó, bérlő vagy felügyelő köteles a telek (vagy ház) melletti járdáról vagy térről a havat elhánytatni, a jeget járdán vagy téren — a hol a gyalogjárók közlekednek, — felvágatni, esetleg alkalmas hintőanyaggal behinteni.

24. §. A gyalogjárókon, — járdákon szekérral vagy targonczával közlekedni, állatot hajtani, nagyobb kiterjedésű terhet vinni, lépesők készítésével a gyalogjárót keskenyíteni tilos.

26. §. Nyílt (be nem kerített) helyeken ásott gödrök, vermek, árkok nappalra megfelelő figyelmeztető jellel, éjjel világító lámpával jelölendők meg — s használat után pedig befödendők.

27. §. Kovácsok sinhuzót, tőkét a gyalogjáróra nem állíthatnak (tilos a járdán patkolni is).

28. §. A járda szélébe 1:36 méternél alacsonyabb ezölöpöket állítani tilos.

29. §. Az utcán vagy piacon etetni tilos.

Ezen szakaszok ellen vétők pénzbüntetésre, sőt a súlyosabb beszámítás alá eső kihágást elkövetők elzárásra is büntetettek. Tudomás és mihez tartás végett kihirdetni és kifüggeszteni rendelem.

Vác, 1903. márczius 28.

Ivánka Pál
főszolgabíró.

IRODALOM.

*A Magyar Bazár-nak, e nők a legkedveltebb s tényleg legjobb divatlapjának a legújabb száma valóságos szalonja a pompás tavaszi öltözékeknek. A „Magyar Bazár” nemcsak azon kérdésre felel meg alaposan és kimerítően, hogy milyen lesz az idei tavaszi divat, hanem már kész tavaszi ruháknak a mintáit is bemutatja gyönyörű színes divatkép mellékletén s azon kívül illatszereket ajánl, magyarítja a divatos és praktikus fehérneműek, menyasszonyi kelegyek, kalapok készítményét. Nagy megtakarításokra nyújt segédkezet és mind e mellett nem feledkezik meg hű barátja maradni a hölgyvilágnak. Szépirodalmi mellékletén két regényt közöl egyszerre. Szomaházy István kitűnő novellája, Gyarmathy Sándor és Miklós Elemér szép versei, Marcel Prevost szellemes elmélkedése a *Tetszvágy*-ről, dr. Garani Béla jó tanácsai a szépség fenntartására, továbbá az a sok-sok hasznos és érdekes tudnivaló, a miket a *Magyar Bazár* kiváló szerkesztői: S. Hentaller Elma és ifj. Lónyay Sándorné nagy körültekintéssel közölnek, mind közelebb hozzák a *Magyar Bazár*-t a nők szívéhez, bebizonyítva azt, hogy mily nagy szüksége van minden nőnek egy ilyen pompás divatlapra, a mely nemcsak intim tanácsadója, takarékoságra ösztönző eszköze, hanem szórakoztató barátja is minden magyar nőnek. — Előfizetési ára negyedévre 3 korona. Előfizetések a *Magyar Bazár* kiadóhivatalába (VII. ker., Kerepesi-ut 54.) intézendők.

*Az *Allatok Világa*. Brehm Alfréd „Tierleben” című korszakos nagy művének magyarba átültetett, ismereteink mai színvonalához és a hazai viszonyokhoz alkalmazott kiadásából a 90-ik füzet is megjelent, amelyben a tyukféléről szóló érdekes rész folytatását kapjuk. Szó van ebben a díszesen illusztrált füzetben a khampa gyöngytyukról, valamint a többi gyöngytyukokról, azután a hokkóról, a sakupembáról, majd a lábastyukok különböző fajtáiról, hogy végül a vöcsökytyukfélék ismertetése következzen. A szövőrajzok az üstökös gyöngytyukot, a hokkót, a maleét, a hitepállatytukot és az inambut ábrázolják, míg a füzethez esatolt színesnyomatu műmelléklet az aranyfészánokat festi. Az *Allatok Világa* a Légrády testvérek ezé kiadásában jelenik meg s füzetenként kerül az olvasók kezébe. Egy-egy füzet ára 80 fillér. A már eddig kötetké nőtt füzetek díszes kötésben 18 koronáért kaphatók ugy a Légrády testvérek könyvkiadóhivatalában (Váci-körut 78.), mint minden könyvkereskedésben.

*Magyarország gazdasági állapota a XVIII. század végén sem volt valami fényes. Közjogi kérdésekkel foglalta el a kormány a nemzetet s ezalatt Bécsben kizsákmányoltak gazdaságilag. Olyan nyereséget, a melyre osztrák gyáraknak szükségük lehetett, nem volt szabad kivinni külföldre. Hires borunkat is csak úgy szállíthattuk ki, ha ugyanannyi osztrák bort vittünk vele. Magyar kereskedőnek minden külföldi árut bécsi kereskedőtől kellett vennie; így is háromféle vámot kellett fizetnie: az osztrák beviteli és átment, vámot, meg a magyar behozatali vám maga. A bécsi kereskedők azonban vámentesen szállították áruikat Magyarországon át Erdélybe és Gallicziába; ha pedig magyar kereskedő valamely nem tetsző árut visszaküld Bécsbe, kénytelen megfizetni a magas osztrák behozatali vámot. S mégis megélt ez az ország, oly esodálatos volt a magyar föld termő ereje, s oly kevés aránylag az idegen áruk fogyasztása, hogy a kivitel értéke jelentősen meghaladta a behozatalét.

Ezekről az állapotokról rajzol igaz és és színes képet Marezali Henrik kitűnő tudósunk, a Nagy képes világtörténet most megjelent 178. füzetében. Egy füzet ára 60 fillér, egy kötete díszes félbörkötésben 8 frt. Kapható minden hazai könyvkereskedésben s részfizetésre is a kiadóhivatalban: Révai Testvérek irodalmi intézet, Budapest, VIII., Ullői-ut 18.

Dr. Cserba Elemér

köz- és váltó-ügyvéd,
irodáját Ujpest, István-u. 7. sz.
alatt megnyitotta.

Fölhívás!

12 forinttól 15 forintig

készülnek műhelyemben remek szabású divatos férfiföltönyök, felöltők mérték után a legfinomabb gyapjuszövetekből.

TIMÁR LAJOS,

férfiszabó-terme. Budapest, VIII., Gyöngytyuk-utca 9. I. emelet.

Vidéki rendelésekuél egy mintaruha mértékül beküldendő.

Vidékre ha 4 ruhát rendelnek egy helységben, oda-küldöm utazó szabásomat divatos, gazdag posztóminta-gyűjteményeimmel, bemutatás és pontos mértékvétel miatt.

Fuchs Antal és József

kő- és könyvnyomdája

Ujpest, István-utca 9. sz.

Ajánlkoznak a könyvnyomdai szakba vágó munkák szabatos, gyors és pontos elkészítésére a legjutányosabb árak mellett.

Elvállalnak hírlapok és művek minden nyelvben, körlevelek, táblázatok, esketési, gyűlési és egyéb meghívók, gyászjelentések, községi, ügyvédi és minden más hivatalbeli, kereskedelmi és egyetbeli nyomtatványok, szállítólevelek, falragaszok, vonalzott üzleti könyvek, folyóiratok stb. stb. a legmérsékeltebb árakon való elkészítését.